

Tähtiseura-ohjelman sisäisen auditoinnin malli tanssiurheilun Tähtiseuroille

Johdanto

Tanssiurheilun Tähtiseurojen sisäisen auditoinnin tarkoituksena on varmistaa, että seurojen toiminta on pysyvästi ja kaikilta osin Tähtiseuraohjelman laatukriteerien mukaista. Sisäisellä auditoinnilla voidaan vaikuttaa johdonmukaisesti seurojen arjessa tapahtuvaan kehittämis- ja laatutyöhön. Jatkuva seuranta ja arviointi keventää samalla seurojen valmistautumista ulkoiseen Tähtiseura-auditointiin, joka tapahtuu kolmen vuoden välein.

Kehittämistoiminta ja riskien hallinta sekä Tähtiseura-ohjelman laatukriteerien noudattaminen seuratoiminnassa ovat tärkeitä osa-alueita ulkoisessa auditoinnissa. Tämän vuoksi sisäinen auditointi on kannattavaa ja jopa edellytys. Tähtiseura-ohjelman käyttäminen ja täydentäminen pitkin kolmen vuoden aikajaksoa on tärkeää tulla osaksi seuran käytäntöjä. Näiden toimintojen avulla seurojen on mahdollista päästä parempiin, laadukkaampiin ja kustannustehokkaampiin tuloksiin toiminnassaan.

Sisäisen auditoinnin malli on luotu helpottamaan ja rytmittämään seuran sisäisen auditoinnin suunnittelua ja sen toteuttamista käytännössä.

Tähtiseuraohjelman ideologia

Sisäisen auditoijan on tärkeää ymmärtää ja sisäistää Tähtiseuraohjelman ideologia sekä sen merkitys eri osa-alueilla, ja hyödyntää niitä auditoinneissa sekä seuran arjessa. Tähtiseura-ohjelma on Olympiakomitean, lajiliittojen ja aluejärjestöjen yhdessä kehittämä laatuohjelma, joka tukee urheiluseurojen suorituskykyä, elinvoimaa ja kehittymistä. Ohjelman ideologiana on varmistaa, että seurat toimivat laadukkaasti ja vastuullisesti, tarjoten jäsenilleen turvallisen ja kannustavan ympäristön, jossa jokainen voi harrastaa ja kehittyä omien tavoitteidensa mukaisesti. Tähtimerkki toimii lupauksena laadusta sekä nykyisille että uusille jäsenille, heidän lähipiirilleen ja tukijoille.

Eri osa-alueiden ideologiat:

- Johtaminen ja hallinto:
Seuran toimintaa ohjaavat selkeät arvot, toimintaympäristön tuntemus, visioon tähtäävä toimintastrategia, vastuullinen päätöksenteko, riskien hallinta ja avoimuus. Hyvä hallinto takaa pitkäjänteisyyden ja mahdollistaa laadukkaan toiminnan arvioinnin ja kehittämisen. Suunnitelmallinen markkinointi sekä sisäinen ja ulkoinen viestintä on keskeinen osa hyvää hallintoa.
- Urheilutoiminta:
Toiminnan ytimessä on selkeästi kuvattu ohjauksen ja valmennuksen linja ja sen pääperiaatteet sekä laadukas, turvallinen ja tavoitteellinen harjoittelu, jotka mahdollistavat kaikille harrastajille kehittymisen omalla tasollaan. Seura on aktiivisessa vuorovaikutuksessa lasten ja nuorten sekä heidän huoltajiensa kanssa, jonka lisäksi tukee urheilijoiden hyvinvointia, terveyttä ja monipuolista liikkumista.
- Seuran ihmiset:
Kaikki seuratoimijat – valmentajat, ohjaajat, urheilijat ja vapaaehtoiset – ovat seuran tärkein voimavara. Seura panostaa toimijoidensa sitouttamiseen, osaamisen kehittämiseen, yhdenvertaisuuteen ja yhteisöllisyyteen.

➤ Aineelliset resurssit:

Seura huolehtii taloudellisesta kestävydestä ja riskien hallinta sekä varmistaa, että tilat, välineet ja muut resurssit tukevat laadukasta toimintaa. Kestävä talous sekä yhteistyökumppanuudet ja sidosryhmäyhteistyö mahdollistavat osaltaan seuran kehityksen.

(Lähde: Olympiakomitea.)

Sisäinen auditointiprosessi

Sisäisen auditoinnin toteuttaa tähän tehtävään valittu, ja tehtävässään muista vastuista riippumaton henkilö. Hän osallistuu mahdollisuuksien mukaan alueellisiin, seuran toimintaympäristöä tunteviin, foorumeihin ja verkostoihin sekä Olympiakomitean seuratoiminnan koulutuksiin, ja viestii asioista molempiin suuntiin.

Sisäinen auditointi toteutetaan kolmen vuoden ajanjakson aikana vähintään viisi kertaa, ja aina tarvittaessa. Ajanjakso alkaa ulkoisen auditoinnin suorittamisen jälkeen ja sisäiset auditoinnit järjestetään seuran päätöksen mukaan esim. 1-2 kertaa vuodessa. Suosituksena on vähintään puolen vuoden välein toteutettava sisäinen auditointi, mikä edesauttaa tehokasta sekä johdonmukaista asioiden arviointia, edistämistä ja seurantaa. Näin toimien myös korjaavat toimenpiteet saadaan viipymättä osaksi seuran toimintaa.

Sisäinen auditointi tehdään henkilöhaastatteluina. Lisäksi auditointia tarkastaa auditoitavaan aiheeseen liittyvät seuran asiakirjat ja dokumentaatiot (mm. toimintakäsikirjan, ohjauksen ja valmennuksen linjan, taloussäännön, seuran nettisivut, vastuullisuusohjelma, muut toiminta- ja työohjeet). Hän katsoo myös, että esim. palautekyselyt ja sisäisen valvonnan toimenpiteet on tehty ja raportoitu asianmukaisesti.

Seuran sisäinen auditointi:

- Vastaa auditoinnin toteuttamisesta
- Aikatauluttaa sisäisen auditoinnin
- Kokoaa ja tiedottaa osallistujat sisäisen auditoinnin aikataulusta ja siihen valmistautumisesta

Sisäiseen auditointiin osallistuvat sisäisen auditoinnin lisäksi ainakin:

- Seuran puheenjohtaja
- Taloudesta vastaava henkilö
- Hallituksen tai johtokunnan jäsenet
- Tähtiseuravastaava(t)
- Lisäksi kutsutaan osallistujia sen mukaan, mitä aihetta mikäkin sisäinen auditointitapahtuma koskee. Esimerkiksi valmennusta ja ohjausta käsiteltäessä pyydetään mukaan valmennuksesta ja ohjauksesta vastaava(t) henkilö(t) sekä harkinnan mukaan harrastajia ja urheilijoita. Viestinnästä puhuttaessa kutsutaan mukaan viestinnästä vastaava henkilö jne. Sisäiseen auditointiin voidaan kutsua myös muita seuratoimijoita sekä muita seuran sisäiseen ja ulkoiseen sidosryhmään kuuluvia toimijoita ja henkilöitä.

Sisäinen auditointi toimii auditointitapahtumassa puheenjohtajana ja ohjaa keskustelua sekä aiheita. Jos asiat on päätetty kirjata Suomi Sportissa olevalle Tähtiseurapolulle, auditoinnin alussa päätetään henkilö, joka käyttää Tähtiseurapolkua sisäisen auditoinnin aikana ja kirjaa käsiteltäviä asioita Tähtiseurapolulle saman aikaisesti. Tapahtumasta laaditaan seurantaraportti.

Menetelmänä voidaan käyttää tässä tiedostossa olevaa ehdotusta auditointiprosessin toteuttamiseksi. Oleellista on koota kutakin auditointitapahtumaa koskevat tiedot ja tiedostot yhteen, sekä käydä läpi seuralle ajankohtaisia asioita, jotta sisäinen auditointi on sujuvaa ja tehokasta.

Sisäinen auditointi kirjoittaa jokaisen auditointitapahtuman jälkeen raportin, johon kirjataan:

- Ajankohta ja paikka
- Osallistujat
- Pääteemat ja niissä todetut asiat
- Sovitut ja päätetyt asiat sekä niiden vastuut.
- Mahdolliset kehittämistoimet sekä niiden vastuut ja aikataulut.
- Seuraava sisäinen auditointi

Ehdotus auditointiprosessin toteuttamisesta

Tähtiseura-ohjelmassa on neljä eri osiota, joita sisäisessä auditoinnissa tarkastellaan; *johtaminen ja hallinto, urheilutoiminta, seuran ihmiset sekä aineelliset resurssit*. Osiot ovat samat niin lasten ja nuorten- sekä aikuisten Tähtipolun osa-alueilla. Tarkemmin määritellyjä laatutekijöitä näissä osioissa on useita kymmeniä, mitkä vaihtelevat hieman lasten ja nuorten- sekä aikuisten osa-alueilla.

Sisäinen auditointiprosessi voidaan toteuttaa alla olevan jaottelun mukaisesti tai seuran kirjattujen periaatteiden ja kriteerien mukaisen toiminnan muuttuessa, poikkeavissa tilanteissa ja/tai aina silloin, kun siihen tulee pyyntöä tai tarvetta joko seuran sisältä tai ulkopuolelta.

Käytännössä ehdotettuja kokonaisuuksia voi hallitusti vaihdella seuran tarpeiden mukaisesti, ja esimerkiksi jotkin osiot (esim. johtaminen ja hallinto sekä talous) voidaan käsitellä jokaisessa sisäisessä auditoinnissa. Jos seuralla on jonkun asian kanssa hankaluuksia tai havaittuja epävarmuustekijöitä, tai seura kokee jonkin poikkeavan tilanteen, niin sisäisessä auditoinnissa on syytä kiinnittää huomioita sellaisiin asioihin. Tärkeintä on, että kaikki osiot ja teemat tulee käsiteltyä, vaikka niitä voi muokata seuran tarpeen mukaisesti.

1. Sisäinen auditointi

1. Käydään ensin läpi Tähtiseura-ohjelmaan edellisen ulkoisen auditoinnin pohjalta muodostunut tavoitetaulu ja jäsennellään jokaisen osion kehityskohteet kolmen vuoden aikavälille tavoitteiden mukaisesti.
2. Tarkastellaan Tähtiseura-ohjelman osiota: *Johtaminen ja hallinto*.
Käydään läpi mm.:
 - Toimintasuunnitelma, toimintaympäristöanalyysi, visio ja strategia ja toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen
 - Eri ohjeistukset ja hallituksen itsearviointi
 - Päätöksenteko, hallitustyöskentely ja toimintamallit, vastuut, valtuudet sekä toimenkuvat
 - Palautejärjestelmä
 - Viestinnän roolit, -kanavat ja -keinot.
 - Markkinointisuunnitelma ja kohderyhmät
 - Sidos- ja verkostoyhteistyö
3. Tarvittaessa kirjataan asiat ylös näitä käsitteleviin kohti Tähtiseurapolulla aloittamalla uusi auditointi halutusta osa-alueesta.

Tavoite: Varmistaa, että seura toimii suunnitelmallisesti, tuloksellisesti, taloudellisesti kestävästi ja sillä on riittävät resurssit.

2. Sisäinen auditointi

1. Käydään läpi, miten edellisen sisäisen auditoinnin sovitut kehittämisasiat ovat edenneet ja sovitaan mahdollisten keskeneräisten asioiden loppuun saattamisesta.
2. Tarkastellaan Tähtiseura-ohjelman osiota: *Urheilutoiminta*.
Käydään läpi mm.:
 - Valmennus-/ohjauslinjaus, harrastajien polut ja valmennuksen sisältö
 - Urheilijoiden sitoutuminen, kuunteleminen ja kehityksen seuranta
 - toiminta vanhempien kanssa
 - Kilpailutoiminnan kokonaisuus
 - Seuran veto- ja pitokyky
3. Tarvittaessa kirjataan asiat ylös näitä käsitteleviin kohti Tähtiseurapolulla.

Tavoite: Varmistaa, että valmennus ja urheilutoiminta on suunnitelmallista ja se tukee urheilijoiden kehitystä ja että seuran toimijat voivat hyvin.

3. Sisäinen auditointi

1. Käydään läpi, miten edellisen sisäisen auditoinnin sovitut kehittämisasiat ovat edenneet ja sovitaan mahdollisten keskeneräisten asioiden loppuun saattamisesta.
2. Tarkastellaan Tähtiseura-ohjelman osiota: *Seuran ihmiset*.
Käydään läpi mm.:
 - Tehtäväkuvat, roolit ja vastuunjaot sekä koulutustason vaatimukset
 - Pehdytys, pitovoima, vetovoima
 - Kiittäminen ja palkitseminen
 - Yhdistyksen yhdenvertaisuus ja epäasialliseen käytökseen puuttuminen
 - Riskien hallinta
 - Seuran sisäiset toimintamallit ja jäsenkokemus
 - Yhteisöllisyyttä tukevat toimet
3. Tarvittaessa kirjataan asiat ylös näitä käsitteleviin kohti Tähtiseurapolulla.

Tavoite: Varmistaa, että seura on huomionnut riskit, turvallisen ja yhdenvertaisen ympäristön sekä sisäiset toimintamallit ovat kattavat ja tehtävänjako on selkeä. Seuralla on hyvä imago ja vahva yhteisöllisyys.

4. Sisäinen auditointi

1. Käydään läpi, miten edellisen sisäisen auditoinnin sovitut kehittämisasiat ovat edenneet ja sovitaan mahdollisten keskeneräisten asioiden loppuun saattamisesta.
2. Tarkastellaan Tähtiseura-ohjelman osiota: *Aineelliset resurssit*.
Käydään läpi mm.:
 - Taloushallinto ja budjetointi. Riskien hallinta
 - Toimintaympäristön olosuhteet ja tilojen hyödyntäminen
 - Kumppanuudet ja sidosryhmäyhteistyö, avustukset ja tukimahdollisuudet

3. Tarvittaessa kirjataan asiat ylös näitä käsitteleviin kohti Tähtiseurapolulla.

Tavoite: Varmistaa, että seuran toimintaympäristö on tehokkaassa ja turvallisessa käytössä sekä yhteistyötahot on kartoitettu ja seura kehittyy jatkuvasti jäsentensä tarpeiden mukaan.

5. Sisäinen auditointi

1. Käydään läpi, miten edellisen sisäisen auditoinnin sovitut kehittämisasiat ovat edenneet ja sovitaan mahdollisten keskeneräisten asioiden loppuun saattamisesta.
2. Tarkastellaan Tähtiseura-ohjelman tavoitetaulu läpi ja sovitaan mahdollisten keskeneräisten asioiden loppuun saattamisesta.
3. Tarkastetaan, onko kaikki kohdat täydennetty Tähtipolulle, ja sovitaan mahdollisten keskeneräisten kohtien loppuun saattamisesta.

Tavoite: Varmistaa, että Tähtipolku on täydennetty ja kaikkiin tavoitteisiin ollaan vastattu mahdollisuuksien mukaisesti sekä seura kehittyy jatkuvasti jäsentensä tarpeiden mukaan.

Viimeistään näiden viiden sisäisen auditointikerran jälkeen on hyvä alkaa valmistautumaan ulkoiseen auditointiin ja sopia tämän toteutukseen liittyvät asiat.
